

KRAKUS.

SOBOTA 14. WRZEŚNIA 1822, Nr. 184.

KRONIKA NARODOWA.

Roku 1601. Zamojskj hetman, odzyskuje orężem, Inflanty i Estonję.

NOWOŚCI ZAGRANICZNE.

TURCYA. W Smirnie rozeszła się wiadomość, że wojsko perskie, wygrawszy walną potyczkę, rozpoczęło oblężenie miasta Erzerum. -- Ze wszech stron się potwierdza o klęsce Churszyda baszy w Termopilach. -- Dziennik paryski *Chorągiew biała*, ogłasza następujący list prywatny ze Smirny pod dniem 8 Lipca. "*Sprzedaż niewolników z wyspy Chios, odbywa się tu z*
„ *najoziębłejszem barbarzyństwem, pod okiem ajentów mocarstw*
„ *chrześcijańskich, którzy stali się nieczułemi na widok nę-*
„ *dzy wyznawców wiary Chrystusa. -- Jeżeli muzułman nie-*
„ *może dalej pędzić niewolnika dla wyniszczonych sił, co naj-*
„ *więcej trafia się z dziećmi, w tedy go bez litości zabi-*
„ *ja. -- Tym sposobem wielu chrześcijan zginęło, i codzień*
„ *więcej ginie. -- Turcy z szyderstwem wspominają potężne lu-*
„ *dy chrześcijańskie, że nieprzybywają na pomoc swoim*

„ *współwiercom. -- Wy chrześcijanie mówił jeden, z małych*
„ *rzeczy robicie wielkie; za kilka groszy cła nadebranego, użalacie się głośno; - ale kiedy waszych braci wieszają, - jak bydło na targach sprzedają, - patrzycie na to obojętnie, bo waszą Religią stanowią pieniądze i handel. - Żaden z waszych monarchów nieodważyłby się tak postępować z muzułmanem, jak my postępujemy z chrześcijanami; przeciwnie pomaga nam Europa chrześcijańska, przeciw buntowniczym psom swoim. -- Widzieliście jak przed dwudziestu dniami 6. okrętów angielskich połączyło się z flottą Mechmeda Ali baszy, przeciw psom waszym na wyspie Kandyi. -- Niedziwujcie się przeto że wami pogardzamy, tak jak na to zasługujecie; bo my Turcy wolelibyśmy zginąć, niżeli komu pomagać przeciwko naszym współwiercom. --*„

” *Cóż miałem odpowiedzieć Turkowi? niemówiłże mi prawdy? -- Nosiemy tylko imię chrześcijan. -- Jednemu z barbarzyńców wcisnąłem w rękę dwa cekiny, za młodą Greczynkę, którą właśnie chciał zamordować, dla tego że na nią kupca nieznalazł. -- O hańbo imienia chrześcijańskiego! Musiałem tedy bydź świadkiem tak ochydnej zniewagi chrześcijan? --* „

Rozsiane wiadomości w Konstantynopolu przez Portę o korzyściach Churszyda przeciw Grekom, nawet u samych Turków nieznajdują wiary. --

Hiszpanija. Pisma francuzkie *rojalistowskie i liberalne*, zawierają z tąd wiadomości, jedne drugiem przeciwne. -- Podług pierwszych, wojsko wiary w Katalonii już do 30,000 dochodzi; podług innych niema żadnego znaczenia. -- Jenerał Mina ze swoim sztabem jeneralnym pod zasłoną jednego pułku jazdy, udał się już do Katalonii. - Brigadier Nadet popszedził go z 4,000 pieszych ochotników. -- Wojsko w Katalonii zebrane do 20,000 wynosić ma. -

W Nawarze i Aragonii stanie 20,000 wojska. -- Dochody krajowe są teraz przeznaczone dla samego wojska. --gciu żołnierzom schwytanym pod Durangą przez wojsko wiary, taką śmierć zadano: postawiono ich w szereg, każdego po trzy razy ugodzono bagnetem z tyłu, potem jednemu ucięto nos, drugiemu język, trzeciemu uszy, innemu palec i t. d; a to wszystko w pośròd okrzykòw: *Niech żyje Religja!* -- Prawem odwetu wojsko konstytucyjne w Bilbao toż samo uczyniło z *Serwilami.* -- Process przeciwko gwardyi, surowo jest w Madrycie popierany. Porucznik Teodor Goiffien rodowity Francuz, doznał srogiego wyroku. -- Napròżno poseł francuzki jenerał Lagarde, wszystkie łożył usiłowania, dopominając się o wydanie jego jako poddanego Francyi, aby go uratować od śmierci na którą jest wskazany przez uduszenie. -- Głoszą że kròl hiszpański chciał znowu potajemnie uciec z Madrytu, przez podziemne przejścia od swego zamku. -- Podwojono straże zamkowe i przedsiewzięto wszelkie środki dla zapobieżenia temu.-- W Katalonii już nawet ustanowiono nowy rząd królewski. -- Margrabia Matafloryda stanęł na czele tego rządu, i wydał taką odezwę do narodu: "Hiszpanie! od 6 Marca 1820, wasz „ król Ferdynand VII. jest uwięzionym; niema on już więcej sposobności świadczyć wam dobrodziejstw i niemoże nad wami panować.-- Ta nowość jest dziełem kilku osòb, które swòj własny „ interess, przenoszą nad honor Hiszpanii. -- Postanowili oni „ bydź sprężyną obalenia ołtarzy, tronów, porządku i spokojności całej Europy. -- Urządzenia królewskie ktòre nawet w „ imieniu jego wydają, niepochodzą nigdy z jego woli. „ -- W tym „ miejscu konstytucya jest wystawioną jako źrodło zepsucia i „ zarazy. Poczem następuje dalszy ciąg odezwy, obiecujący „ najkorzystniejsze nagrody dla tych wszystkich, którzy się przyłączą do strony rojalistòw.--„

Tym czasem wojska konstytucyjne pospieszają ciągle w te strony, gdzie się najwięcej rojalistow znajduje. — W krotce przyjdzie do ważnych wypadków, które tę okoliczność rozstrzygną.

Francya. Process Bertona, ściąga na siebie uwagę całej Francyi. -- Ma on się odbywać Poitiers. -- Wydawcy pism perjodycznych, powysyłali tam już swoich stenografów. -- Liczba świadków do 163 wynosi. --Inne wiadomości z Francyi nic ważnego niezawierają. --

Anglija. Lord Erskine kazał w wielu tutejszych pismach umieścić swoj list do Lorda Liverpool, w którym wzywa rząd: ażeby przystąpił do sprawy Greków i pomagał temu bohatyrskiemu narodowi w wojnie przeciwko Turkom. -- Krol angielski z wielkiemi uroczystościami i przepychem przyjmowany był w Edynburgu, podług staroświeckich zwyczajów Szkocji. -- Jeden z dzienników ministeryalnych utrzymuje: że Ameryka północna, istotnie zawarła traktat z Grekami. -- Słychać że Portugalja ma bydź połączona z Hiszpanją. --

PRAWDZIWE SZCZĘŚCIE.

W Alzacyi umarł niedawno Baron B... przeżywszy lat 77. -- Przez całe życie był kochanym od sąsiadow i miano go za najszczęśliwszego człowieka w świecie. -Zostawił jednego syna i taki testament: "Jeśli moj synu chcesz aby ciebie tak jak mnie miano za zupełnie szczęśliwego, żyj tak jak ja, to jest: przyczyny do wielkich zmartwień uznawaj za małe, a małe za żadne. Niestaraj się o żaden urząd, wyjąwszy Sędziego pokoju; staraj się wszełkiemi siłami przestawać na tym co masz; tak ograniczaj wydatki, abyś nic nikomu niebył winien, czyń dobrze nieszczęśliwym lecz potajemnie; niewdawaj się w spory literackie, nie zazdrość nikomu dobrego powodzenia; lepiej wcale się się nieżeń, niż byś miał pojąć żonę niezgodną z twoim charakterem, niemów źle o nikim. strzeż się próżnowania; używaj pokarmów i napojów wstrzemięźliwie, a nadewszystko nieobarczaj sumienia żadnym wyrzutem. Otoż cały sekret przez ktory zapewniłem sobie szczęście, wesołośc i zdrowie przez całe życie.